Araştırma Makalesi İKÜHFD • Cilt: 24 - Sayı: 2 - Temmuz 2025 - s. 329-358

HUKUK YARGILAMASINDA İSTİNAF VE TEMYİZE BAŞVURUDA PARASAL SINIRLARLA İLGİLİ 7550 S.K. DEĞİŞİKLİĞİ VE ORTAYA ÇIKARDIĞI SORUNLAR(*)

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

Prof. Dr. **Muhammet ÖZEKES**(**)
Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi,
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı, İzmir - Türkiye

Prof. Dr. **Tolga AKKAYA**(***)
Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi,
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı, İzmir - Türkiye

❖ ❖ ❖ ❖ ❖

Öz: 7550 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu Ek Madde 1'in 2'nci fıkrası değiştirilmiş ve maddenin 3'üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Maddenin yeni haline göre, istinaf ve temyize başvuruda hükmün verildiği tarihteki kesinlik sınırının dikkate alınmasından vazgeçilerek, davanın açıldığı tarihteki miktarın esas alınacağı kabul edilmiştir. Yeni düzenleme uygulama açısından bazı tereddütleri beraberinde getirdiği gibi ve önümüzdeki dönemde de usûle ilişkin başka sorunlara yol açabilecektir. Bu sorunlardan geçici olanı 7750 sayılı Kanunda Ek Madde 1/2'de yapılan düzenlemenin zaman bakımından hangi dava ve işlere uygulanacağıyla ilgilidir. Düzenlemenin oluşturabileceği kalıcı tartışmalar ise medenî usûl hukukunda uygulanan bazı dava türleri ile bu dava ve işlerdeki özel durumlar bakımından kanun yollarında parasal sınırlara ilişkin hükmün nasıl ve hangi şekilde uygulanması gerektiğiyle ilgilidir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle 7550 sayılı Kanunla yapılan düzenlemenin zaman bakımından uygulanması incelenmiş; daha sonra kısmî dava, belirsiz alacak davası, karşı dava, aslî müdahale davası, geçici hukuki korumalar ile davaların birleştirilmesi, ayrılması ve davaların yığılması gibi durumlarda

---

(*) Hakem incelemesinden geçirilmiştir.
Makale geliş tarihi: 16.06.2025 - Makale kabul tarihi: 26.07.2025.

(**) E-posta: mozekes@yahoo.com,
Orcid: https://orcid.org/0000-0001-9689-1693.

(***) E-posta: takkaya@anadolu.edu.tr,
Orcid: https://orcid.org/0000-0001-6821-2841.

kanun yoluna başvuruda kesinlik sınırının uygulanmasıyla ilgili hususlar üzerinde durulmuştur. Ayrıca kanun yapma tekniği bakımından yeni kanun düzenlemesine yönelik eleştirilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kesinlik Sınırı, İstinaf, Temyiz, Kanun Yolu, Parasal Sınırlar.

The Amendment by Law No. 7550 Regarding Monetary Thresholds for Appeal and Cassation in Civil Procedure and Its Associated Problems

Abstract: Paragraph 2 of Additional Article 1 of the Code of Civil Procedure has been amended, and paragraph 3 of the same article has been repealed by Law No. 7550. According to the new version of the article, the practice of applying the monetary threshold for appeals and cassation based on the date of the judgment has been abandoned; instead, the amount at the time the lawsuit was filed is now taken as the basis. This new regulation introduces certain uncertainties regarding its implementation and may lead to further procedural issues in the future. The most immediate of these issues is the temporal application of the amendment, specifically determining to which cases and proceedings it will apply. The more lasting controversies that the regulation may create relate to how the provision on monetary limits for legal remedies should be applied to specific types of lawsuits and special circumstances in civil procedure, such as partial claims, unascertained claims, counterclaims, third-party interventions, and provisional legal protections, as well as in cases involving the joinder, severance, or objective cumulation of claims. This study first examines the temporal application of the regulation introduced by Law No. 7550. It then focuses on the challenges of applying the monetary threshold for appeal in the aforementioned specific legal actions and procedural situations. Furthermore, the article presents a critique of the new regulation from the perspective of legislative technique.

Keywords: Monetary Threshold, Appeal, Cassation, Legal Remedies, Monetary Limits.

Giriş

Hukuk yargılamasında istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuruda kesinlik sınırının hangi tarihteki parasal sınıra göre dikkate alınacağına dair hükümle ilgili iki önemli hukukî gelişme yaşanmıştır.

Önce, Anayasa Mahkemesi 4.12.2024 tarihinde, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na (HMK) 24/11/2016 tarihli ve 6763 sayılı Kanun'un 44. maddesiyle eklenen ek 1. maddenin (2) numaralı fıkrasında yer alan "... *341 inci, 362 nci...*" ibarelerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.[1] Mahkeme iptal hükmünde, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesini belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesinde, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda istinaf ve temyize ilişkin parasal sınırların ne şekilde güncelleneceğinin herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın kanunîlik şartını taşıdığına; temyiz ve istinaf parasal sınırlarının yeniden değerleme oranında güncellenmesinin öngörülmesinin amacı söz konusu parasal sınırların enflasyon nedeniyle günün ekonomik şartlarına göre düşük kalmasının önlenmesi, bu suretle istinaf ve temyiz mercilerinin iş yükünün azaltılması ve yargılamaların daha hızlı bir biçimde sonuçlanmasının sağlanması olduğuna; istinaf ve temyiz mercilerinin iş yükü hafifletilerek davaların makul süre içinde ve daha az masrafla sonuçlanmasının sağlanması amacıyla hükmün denetlenmesini talep etme hakkının sınırlandırılmasının anayasal açıdan meşru bir amaca dayandığına; meşru amaca yönelik olduğu anlaşılan kuralın aynı zamanda ölçülü olması da gerektiğine değinilmiştir. Ayrıca Mahkeme, ölçülülük ilkesinin *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluştuğuna; istinaf ve temyiz parasal sınırlarının her yıl yeniden değerleme oranında güncellenmesinin kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında başvurabileceği araçlardan olduğu ve gereklilik kriterini karşıladığına işaret etmiştir.

Anayasa Mahkemesi devamında, parasal sınırların hangi tarih itibarıyla uygulanacağını düzenleyen Ek Madde 1'in 2 numaralı fıkrasının, tarafın hükmün denetlenmesini talep etme hakkına sınırlama getirildiği; kişilerin davanın açıldığı tarihte hangi sürelerde ve hangi usûllerle dava açabileceği, başka bir deyişle mahkemeye ne şekilde başvurabileceğini ve bunun koşullarını öngörebilme-

---

[1] AYM, 04/12/2024, E. 2023/182, K. 2024/203, (RG, 30/1/2025, 32798). Anayasa Mahkemesi idari yargı kararlarının temyiz ve istinafına ilişkin parasal sınırlar hakkındaki düzenlemeleri de daha önceki tarihlerde iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin kararları ve idari yargıda istinaf ve temyizde kesinlik sınırının uygulanmasına ilişkin sorunlar hakkında detaylı açıklamalar için bkz. **YILMAZ, Serdar;** "İdari Yargıda "Parasal Sınırlar"ın Konu ve Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 72, S. 4, 2023, (s. 1905-2006), s. 1979 vd.

sinin mahkemeye erişim hakkının bir gereği olduğu; ilgili kanun maddesinin hüküm tarihinde geçerli olan parasal sınırların dikkate alınmasını öngördüğü; kişilerin dava konusunu oluşturan alacak ya da malın değerine göre -kanun yollarına başvurmada o tarihte geçerli olan parasal değerleri (kesinlik sınırı) de dikkate alarak- dava/karşı dava ya da ıslah talebinde bulunabilecekleri; kanun koyucunun kanun yoluna başvurmada belirlediği kesinlik sınırının yargılamanın devam ettiği süreçte yıldan yıla güncellediği dikkate alındığında enflasyon nedeniyle ekonomik önemini yitiren dava konusu mal ya da alacağın değerinin de enflasyonun olumsuz etkisinden koruması gerektiği; davanın açıldığı tarihte geçerli olan parasal sınırlara göre istinafa veya temyize başvurulabilecek bir karara karşı kural nedeniyle özellikle yargılamaların uzun sürdüğü durumlarda hükmün verildiği tarihte geçerli olan parasal tutarlara göre kanun yoluna başvurulması imkânının ortadan kalkabileceği; kural ile enflasyondan dolayı oluşan külfetin tamamının davanın taraflarına yüklendiği; tarafların kanun yoluna başvuramamaları nedeniyle katlanacakları külfet ile yargılamanın en az maliyetle ve en kısa zamanda sonuçlandırılması yönündeki kamusal yarar arasındaki dengenin taraflar aleyhine bozulduğu gerekçesiyle kuralın, Anayasa'nın 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Kararın yürürlüğe girmesinden önce, kanun koyucu 7550 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile HMK Ek Madde 1'in 2'nci fıkrasını değiştirmiş, aynı maddenin üçüncü fıkrasını ise yürürlükten kaldırmıştır. Yeni düzenlemede, *"... 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır."* hükmüne yer verilmiş, kısaca istinaf ve temyize başvuruda hükmün verildiği tarihteki kesinlik sınırının dikkate alınmasından vazgeçilerek, davanın açıldığı tarihteki miktarın esas alınacağı kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonucunda HMK Ek Madde 1/2'de yapılan yeni düzenleme, uygulama açısından bazı sorun ve tereddütleri de beraberinde getirmiştir ve getirecektir. Bu sorunlardan geçici olanı 7750 sayılı Kanunda Ek Madde 1/2'de yapılan düzenlemenin zaman bakımından hangi dava ve işlere uygulanacağıdır. Söz konusu düzenlemenin oluşturabileceği kalıcı tartışma ise medenî usûl hukukunda uygulanan bazı dava türleri ve davalara ilişkin özel durumlar bakımından kanun yollarında parasal sınırlara ilişkin hükmün nasıl ve hangi şekilde uygulanması gerektiğiyle ilgilidir.

Kanun yoluna başvuru hakkı esasen alt derece mahkemesinin nihaî kararını verdiği tarih itibariyle doğar. Çünkü, karar yoksa henüz incelenecek kanun yolu konusu da aslında yoktur. Şüphesiz konun yolu incelemesinin konusu, yargılama yapan mahkemenin verdiği nihaî karardır. Bu sebeple malvarlığı haklarına ilişkin

bir dava, iş veya yargılamada bir mahkeme kararının kanun yolu denetimine tâbi olup olmadığının belirlenmesinde esas alınacak parasal sınırın, kararın verildiği tarihte geçerli olan parasal sınır olması uygundur. Nitekim İsviçre hukukunda da bu görüş kabul edilmektedir.[2] Alman hukukunda ise istinafa başvuru sınırı olan 600 Euro'nun aşılıp aşılmadığının hesaplanmasında dava konusunun kanun yoluna başvuru yapılan tarihteki durumu dikkate alınır. İstinaf mahkemesi uyuşmazlık değerinin tespiti konusunda ilk derece mahkemesinin kararıyla bağlı değildir.[3] Türkiye'de yaşanan ekonomik sorunlar, paranın değer kaybı ve dava konusu hak veya şeyin enflasyon karşısında değer kaybı yaşaması gibi etkenler nedeniyle kanun yollarına başvuruda uygulanacak kesinlik sınırının kanun hükmüyle kesin olarak belirlenmesi mümkün olmamıştır. Bu nedenle yapılan düzenlemeyle yeniden değerleme oranına göre her yıl sürekli olarak kanun yoluna başvuru sınırları artırılmaktadır. Ancak bu kez de davaların olağan sürenin çok üstünde sürmesi nedeniyle taraf menfaatleri olumsuz etkilenmiştir.

Aşağıda öncelikle yeni düzenlemenin yürürlüğüne dair özel bir geçiş düzenlemesinin olmamasından kaynaklanabilecek sorunlar üzerinde durulacak, daha sonra ise istinaf ve temyize başvuruda dava tarihindeki güncel kesinlik sınırının dikkate alınmasının medenî usûl hukukuna özgü bazı dava ve işler bakımından oluşturabileceği sorunlar incelenecektir.

I. 7550 Sayılı Kanun'un Yürürlüğüyle İlgili Sorunlar (Geçiş Dönemi Sorunu)

A. Sorunun Ana Kaynağı ve Temeli

Öncelikle belirtmek gerekir ki, sorunun temelinde ekonomik yapının istikrarının kaybolması ile hukukî güvenlik ve tutarlılığa dikkate edilmemesi, bunun yanında da yanlış düzenlemeler yatmaktadır. Bu sorunun aslında temelinde 7550 s.K.'dan önce, 6100 sayılı HMK'nın kabulüyle getirilen tutarlı, öngörüle-

---

[2] **GEHRİ Myriam A;** *ZPO Kommentar, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*, 3. Auflage, Orell Füssli, Herausgeber: Myriam A. Gehri, Ingrid Jent-Sørensen, Martin Sarbach, 2023, (s. 869-871). Art.308, Kn. 5; **GASSER Dominik/RİCKLİ Brigitte;** *Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO)*, 2. Auflage, Dike, 2014, Art 308 sZPO, Kn. 3; **BULUT, Uğur;** *Medenî Usûl Hukukunda Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları*, Adalet, Ankara 2022, s. 165, dn. 153; Açıkça karar tarihindeki parasal sınır geçerli olduğunu ifade etmemekle birlikte, dava konusunun değerindeki değişikliklerde (artma veya azalma) veya yabancı para alacakları bakımından esas alınacak kurun belirlenmesinde, mahkemenin karar verdiği tarihteki durumun dikkate alınması gerektiğini benimseyen görüş için bkz. **REETZ, P;** *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO)*, 4. Auflage, Schulthess Verlag, *Herausgeber:* Thomas Sutter-Somm, Cordula Lötscher, Christoph Leuenberger, Benedikt Seiler, 2025, (s. 2914-2941), Art.308, Kn. 42-48. Dolayısıyla karar tarihinde geçerli olan kesinlik sınırı değerlendirmeye esas alınmalıdır.

[3] **WÖSTMANN, Heinz;** *Zivilprozessordnung*, 10. Auflage, Nomos, Herausgeber: Ingo Saenger, 2023, §511, Kn. 14.

bilir ve istikrarlı düzenlemenin ortadan kaldırılması yatmaktadır. 6100 sayılı HMK ile birlikte esasen kanun yollarına başvuru da dahil olmak üzere, kanun koyucu parasal sınırların bulunduğu ve bu yönde belirlemeler yapılan durumlarda, bu konuda belirliliği ve öngörülebilir istikrarlı belirlemeyi ilke olarak benimsemiş; bu yönde her yıl değişen değil sabit rakamlarla düzenlemeyi esas almıştır. Bu kapsamda, senetle ispat, kanun yolları gibi belirli parasal sınırların olduğu yerlerde her yıl değişen değil, sabit rakamlar üzerinden düzenleme yapılmıştır. Bu yöntem belirli bir süre uygulanmış; ancak daha sonra 6763 sayılı Kanunla HMK'ya eklenen EK 1 maddesi ile bu sınırların her yıl yeniden değerleme oranı üzerinden artırılması kabul edilmiştir.

Konumuzla ilgili yanlışlığın en temelinde bu değişiklik yatmaktadır ve o yanlışlık silsile halinde yeni sorunların sebebi olmuştur. Ancak sorunun özü ve çıkış noktası bugün unutulmuştur. Çünkü, kanun yapma tekniğindeki tutarlılık ve ilkesel bütünlük gözetilmeden, sonra yapanın önce yapılanı unuttuğu bir yola girilmiştir. Oysa mutlaka rakamda artırım yapmak gerekiyorsa her yıl küsuratlı ve tam olarak kalıcılığı bulunmayan, akılda dahi tutulması mümkün olmayan, her seferinde yeni karışıklıklara yol açacak değişken oranlar ve sınırlar yerine, gerekirse ihtiyaç duyulduğunda bir kanunla örneğin 5 yılda bir daha sabit rakamlarla değişiklik yapılacak bir düzenleme kabul edilseydi, bu karışıklıklar ve tartışmalar ortaya çıkmayacaktı. Yine bu düzenlemeler, aslında Ülkede psikolojik olarak paranın değer kaybının açık tespiti olduğundan hem yargı hem ekonomi üzerinde de psikolojik olumsuz bir etkiye sahiptir. Şayet ekonomik değerler stabil hale gelirse bu şekilde küsuratlı artışların da anlamsız kalacağı aşikârdır.

Ön hazırlığı doğru yapmadan, tartışmadan ve sonra ortaya çıkacak sorunlarla onların sonuçlarını düşünmeden kanun yapmak bu olumsuzlukları ortaya çıkarmış ve bugün gelinen noktanın asıl kaynağı da unutulmuştur. Her ne kadar Anayasa Mahkemesi değişken rakam ve sınır yöntemini Anayasaya aykırı bulmamış olsa da Anayasa Mahkemesi'nin bunu çok derinlemesine inceleyip tartışmadığı, karşılaştırma yapmadığı, bu konulara da çok tutarlı yaklaşmadığı söylenebilir. Keza bu durumun yukarıda söylenen gerekçelerle makul bir yöntem olmadığı görülmekte; sıralı sorunlara yol açtığı da artık kendini göstermektedir. Bu konu bu çalışmanın kapsamını aştığından sadece asıl sorun kaynağına dikkat çekmekle ve konuyla ilgili daha önce yazdığımız eserdeki ilgili yere atıf yapmakla yetiniyoruz.[4] Zaman zaman yapılan kanun değişiklikleri ile ilgili ola-

---

[4] Bu konuda ayrıntılı bilgi ve açıklama için bkz. **ÖZEKES Muhammet/AKKAYA Tolga;** *"Kanun Yolları". Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku*, C. IV, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025, s. 3887 vd. (Kn. 19.147), dn. 114.

rak, diğer eleştiriler yanında "öngörülemez sorunlara da yol açacağı" şeklinde tespit yapıldığında, neyin kastedildiğini anlamak için buradaki değişikliğin temeline bakmak yeterlidir. O tarihte değişiklik yapıldığında, bugün ortaya çıkan Anayasa Mahkemesi kararının ve buna bağlı sorunların etkisi hiç düşünülmemiş ve öngörülmemişti. Kanun yaparken çok düşünmeden ve tecrübe ile oluşmuş ilkeler kurallar yıpratıldığında bunun bir süre sonra başka sorunlara yol açması kuvvetle muhtemeldir.

B. 7550 s.K. ile Ortaya Çıkan Durum ve Geçiş Dönemi Sorunu

Bu genel ve temel tespitten sonra, yeni kabul edilen 7550 Sayılı Kanun'un yürürlük maddesine göre, Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girdiğinden ve maddelerin yürürlüğüyle ilgili özel bir düzenleme ve geçiş (intikal ve intibak) hükmü bulunmadığından parasal sınırlara ilişkin hüküm de Kanunun Resmî Gazetede yayınlandığı 4 Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir.[5]

Söz konusu kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılan davalarda uygulanması konusunda bir sorun ve tereddüt olmamakla birlikte, 4 Haziran 2025 tarihinden önce açılan davalarda uygulanması konusunda sorunlara yol açabilecektir. Bu tarihten önce açılmış, halen devam eden ve hüküm verilmiş veya verilecek dosyalar bakımından şu sorunun sorulması gerekmektedir: Bu dosyalar bakımından davanın açıldığı tarihteki sınırlar mı esas alınacak, yoksa karar verildiği tarihteki sınırlar mı esas alınacak?

Bu sorunun sebebini anlamak için AY m.142/1'deki *"Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir"* hükmünü, HMK m.448'deki *"Bu Kanun hükümleri, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhâl uygulanır."* hükmünü, HMK Geçici Madde 1 f. 2'deki *"Bu Kanunun senetle ispat, istinaf ve temyiz ile temyizde duruşma yapılmasına ilişkin parasal sınırlarla ilgili hükümleri Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan dava ve işlerde uygulanmaz"* hükmünü birlikte değerlendirmek gerekir.

Bu hükümlerdeki "*bu Kanun*" ifadesi nedeniyle, mevcut ve usûlde değişiklik yapan tüm hükümler bu kapsamdadır. Bu çerçevede Anayasaya göre usûl hükümleri kanunun dışına çıkılarak çözülemez. Ortada değişen Ek 1, ayrıca zaman bakımından uygulanmaya ilişkin m.448, keza 448'in belirli konularda (parasal sınırlar bakımından) nasıl uygulanacağını gösteren Geçici Madde 1/2 vardır.

---

[5] RG, 04.06.2025 T., 32920 (Mükerrer) S.

Yalın olarak bakıldığında, m.448 gereğince Ek Madde 1'deki değişiklik derhal uygulanacağından, henüz karar verilmemiş derdest dosyalarda, dava tarihindeki sınırların esas alınması gerekmektedir. Çünkü, yargılama süreci tamamlanmadığından, henüz bitmiş bir usûl işlemi yoktur; o zaman yapılan değişiklik dikkate alınarak dava ne zaman açılmışsa o tarihin (örneğin 2020 de açılmışsa o tarih 2021 de açılmışsa o tarih) sınırları dikkate alınmak durumundadır.

Bununla birlikte, HMK Geçici Madde 1/2'de yer alan *"(2) Bu Kanunun, senetle ispat, istinaf ve temyiz ile temyizde duruşma yapılmasına ilişkin parasal sınırlarla ilgili hükümleri Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan dava ve işlerde uygulanmaz"* hükmündeki parasal sınırlara ilişkin hususların Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki dava ve işlerde uygulanmaması kuralının 7550 sayılı Kanunla yapılan değişiklik için uygulanıp uygulanmayacağı tartışılabilir ve 448'in genel hükmü yanında Geçici Madde 1/2'deki, parasal sınırlarla ilgili hususlarda, Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki dava ve işlerde uygulanmaması sebebiyle, 7550 s.K. değil, davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan Kanuna göre hüküm tarihindeki sınırın uygulanması gerekeceği ileri sürülebilir. Geçici maddenin amacı, yargı yolu ve görev değişiklikleri sebebiyle dosyaların oradan oraya dolaşmasının önüne geçmek yanında, yapılacak parasal sınırlarla ilgili değişikliklerden dolayı da tereddütlerin ortaya çıkmasını engellemektir. Fakat bugüne kadar hep parasal sınır değişmiş, bu parasal sınır değişikliklerinin esas alınacağı tarihle ilgili bir sorun oluşmamıştır. Deyim yerindeyse şimdi miktarla değil, o miktarı belirleyen ölçü birimiyle ilgili bir sorun ortaya çıkmıştır.

Bu sorun AYM'nin çok düşünmeden kanun hükümlerinin anayasaya uygunluğu denetimini yaparken kararının gerekçe kısmında medenî usûl hukuku alanına ilişkin teknik konularda yaptığı kanımızca usûl hukukunun prensiplerine aykırı değerlendirmelerin ve Kanun değişikliklerinin uzmanlarınca yeterince tartışılmadan "torba kanun" ile yürürlüğe sokulması anlayışının bir sonucudur. Yine yukarıda açıklanan temel sorunun unutulması bu konuda önemli bir etkendir.

Bu konuda farklı görüşler ileri sürülebilecek ve gerek BAM'lar gerekse Yargıtay (hatta ilk dereceler) farklı uygulamalar yapabilecektir. Bunun sonucu olarak da örneğin BAM'ın vereceği kararın doğruluğu (BAM'larda dosyaların bekleme süreleri dikkate alınırsa) ancak birkaç yıl sonra Yargıtay kararlarıyla şekillenecektir ki, Yargıtay kararları arasında da yeknesaklık olmayabilir. Özetle durup dururken yeni bir sorunumuz olmuştur. Esasen burada en sağlıklı çözüm, bir an önce bu kanuna bir ek yaparak bu hükmün zaman bakımından nasıl uygulanacağının bir yürürlük maddesiyle düzenlenmesidir. Ancak bu konuda

düzenleme yapılıncaya kadar ortaya çıkabilecek uygulama sorunlarının çözümü aşağıda açıkladığımız şekilde olabilecektir. Şu an için konuyla ilgili Bir Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı verilmişse de bunun da bağlayıcı olmadığı ve tartışmalı noktalarının bulunduğunu söylemek gerekir.

Kanımızca bu düzenlemenin uygulamada oluşturabileceği tereddüdü şu şekilde ortadan kaldırmak mümkündür. Yeni düzenlemenin zaman bakımından uygulanmasında sorun oluşturabileceğine işaret ettiğimiz Geçici Madde 1/2'deki düzenlemenin 7550 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik için geçerli olmadığı, söz konusu geçici maddenin 12.1.2011 tarihinde kabul edilen 6100 sayılı Hukuk Muhakemeler Kanununun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle var olan kanun maddelerini kapsadığı kabul edilmelidir. Nitekim Ek Madde 1 önce 24/11/2016 tarihli ve 6763 Sayılı Kanun ile HMK'ya eklenmiş olup daha sonra inceleme konumuza ilişkin değişiklik de 4/6/2025 tarihli ve 7550 sayılı Kanunla yapılmıştır. Her iki kanun değişikliği de Geçici Madde 1'den sonra yürürlüğe giren düzenlemelerdir.

Mevzuat Hazırlama Usûl ve Esasları Hakkında Yönetmelik[6] hükümleri uyarınca, geçici maddenin anlamı ve işlevi, yeni mevzuat metni ile getirilen düzenleme uygulanmaya başlayıncaya veya yürürlüğe girinceye kadar geçecek süre içinde yapılacak işlem ve düzenlemeler ya da uyulacak ilke ve kurallar ile daha önceki düzenlemelerden doğan hakların korunmasına ilişkin hususlar ve benzeri geçiş hükümleri düzenlemektir.[7] Geçici maddeler süreklilik arz etmeyen, daha çok eski kanunun yeni kanun döneminde de uygulanmasını sağlayan hükümlerdir.[8]

Hukuk Muhakemeleri Kanunu bakımından Geçici Madde 1/2'de yer alan *"(2) Bu Kanunun, senetle ispat, istinaf ve temyiz ile temyizde duruşma yapılmasına ilişkin parasal sınırlarla ilgili hükümleri Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan dava ve işlerde uygulanmaz."* hükmü 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun yürürlüğe girdiği tarihteki duruma göre geçiş hükümlerini düzenlemektedir.

7550 sayılı Kanunla Ek Madde 1'de yapılan 4 Haziran 2025 tarihli değişiklik ise *"(2) (Değişik: 4/6/2025-7550/20 md.) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve*

---

6 RG, 24/2/2022, 31760. Ayrıca bkz. https://www.mevzuat.gov.tr/ (ET. 14.06.2025).

7 Geçici madde ve geçiş hükümlerinin anlamı konusunda detaylı açıklamalar için bkz. **TAŞPINAR AYVAZ, Sema;** *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması*, Yetkin, Ankara 2013, s. 52 vd.

8 **TAŞPINAR AYVAZ,** s. 53.

369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır" şeklinde olup, bu hüküm yukarıda yer alan ve 6100 sayılı HMK'nın maddelerinin yürürlüğüyle ilgili Geçici Madde 1/2 kapsamında yer almaz.

HMK Geçici Madde 1/2'de yer alan *"Bu Kanunun"* ve *"Kanunun"* ibareleri 6100 sayılı HMK'nın yürürlüğe girdiği tarihteki HMK hükümlerini kastetmekte ve düzenlemektedir. 7550 sayılı Kanunla Ek madde 1/2'de yapılan düzenleme o tarihte mevcut olmadığı için bunun dışındadır. 7550 sayılı Kanunla Ek Madde 1/2'ye eklenen hüküm tamamen yeni bir hüküm olup yürürlüğü Geçici Madde 1/2'ye göre değil, 7550 sayılı Kanun'un yürürlük maddesi ve geçici madde olmayan başka bir deyişle yürürlükten kaldırılıncaya kadar ve her durumda uygulanacak olan, HMK hükümlerinin zaman bakımından uygulanmasını düzenleyen genel nitelikteki HMK m.448'de yer alan *"Bu Kanun hükümleri, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhâl uygulanır."* hükmü dikkate alınarak uygulanmalıdır.

Sonuç olarak 4 Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe giren ve istinaf ve temyize başvuruda davanın açıldığı tarihteki güncel parasal sınırın esas alınması gerektiğini öngören düzenleme, bu tarihte ve sonrasında açılmış tüm davalarda uygulanmalıdır.

Bu bağlamda ele alınması gereken bir başka sorun görülmekte olan bir dava dosyasının ilk derece mahkemesinde, bölge adliye mahkemesinde veya Yargıtay'da olması arasında bir farklılık oluşturup oluşturmayacağıdır. HMK m.448'e göre, *"Bu Kanun hükümleri, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhâl uygulanır.* Bu hüküm bağlamında güncel değişiklik bakımından tamamlanmış işlem ile kastedilen dava açılmış olması mı, karar verilmiş olması mı yoksa kanun yoluna başvurulmuş olması mıdır?

Hukuk Genel Kurulu konuya ilişkin güncel kararında özetle, usûl kurallarının hak yaratan kurallar olmadığına, kanun yoluna başvuru hakkının hükmün verildiği tarihte kazanılıp belirleneceğine, verildiği anda değer itibarıyla istinaf veya temyiz sınırının altında kalan kararların o anda kesinleşmiş olacağına, kararın verildiği tarih itibariyle temyizi kabil olmaması yani tamamlanmış usûlî işlem niteliğinde olması durumunda daha sonra yapılan kanun değişikliğinin o kararı temyize açık hâle getirmeyeceğine; bir mahkeme kararının temyiz edilip edilemeyeceği belirlenirken temyiz hakkının doğduğu (kararın verildiği) tarihteki hukuksal durumun esas alınması gerektiğine, karar tarihinde yürürlükte bulunan kanun hükmü kanun yoluna başvuru yönünden hangi düzenlemeyi içeriyor ise ona bağlı kalınması gerektiğine ve verildiği anda yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre miktar itibarıyla kesin olan bir kararın sonradan yürür-

lüğe giren kanunla değişen parasal sınırlara göre kesin olup olmadığının değerlendirilemeyeceğine karar vermiştir.[9]

Kanun değişikliği yapılması halinde özel bir geçiş düzenlemesi yapılmamışsa, yeni yürürlüğe giren bir usûl hükmünün mevcut dava ve işlerde hangi şekilde uygulanacağının belirlenmesinde esas alınması gereken, bu kanun değişikliğinden etkilenen usûl işleminin önceki kanun döneminde tamamlanmış olup olmamasıdır. Dava çeşitli usul işlemlerinden oluşmakta olup mahkemenin kararı da bir usul işlemidir. Yeni usul hükümlerinin zaman bakımından uygulanması değerlendirilirken her bir usul işlemi ayrı ayrı değerlendirilmelidir.[10] Kanımızca inceleme konumuz olan düzenleme bakımında ilgili usûl işlemi, kanun yoluna tâbi olan mahkeme kararıdır. Buna göre 7550 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 4 Haziran 2025 tarihinden önce verilen ilk derece mahkemesi kararlarının istinaf edilip edilemeyeceği veya bölge adliye mahkemesi kararlarının temyiz edilip edilemeyeceği, önceki düzenlemeye tâbi olup kararın verildiği tarihteki parasal sınır esas alınarak belirlenmelidir. Zira eski düzenlemeye göre, kararın verildiği tarihte geçerli olan parasal sınır esas alınacağından, karara konu hak bu sınırın altındaysa, karar her iki taraf için de şekli anlamda kesin-

---

9 "58. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında temyiz incelemesi için Hukuk Genel Kurulu önünde bulunan 08.03.2023 tarihinde verilen direnme kararı yönünden kararın miktar itibarıyla temyizi kabil olup olmadığının belirlenmesinde 7550 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile HMK'nın Ek 1. maddesinin 2. fıkrasında yapılan ve 04.06.2025 tarihinde yürürlüğe giren değişiklik karşısında dava tarihindeki parasal sınırların mı yoksa karar tarihindeki parasal sınırların mı esas alınacağı konusu irdelendiğinde; Bölge Adliye Mahkemesince verilen direnme karar tarihi itibarıyla temyiz hakkı doğmuş olup dolayısıyla ortada HMK'nın 448. maddesi anlamında tamamlanmış bir usul işlemi bulunmaktadır. 7550 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile HMK'nın Ek 1. maddesinde yapılan değişikliğin ne şekilde uygulanacağı, başka bir deyişle derdest davalarda uygulanıp uygulanmayacağı yönünden bir geçiş hükmü de öngörülmemiştir. Öte yandan verildiği anda yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre miktar itibarıyla kesin olan yani temyiz yolu kapalı bulunan bir kararın sonradan yürürlüğe giren kanuni düzenleme kapsamında değişen parasal sınırlara göre kesin olup olmadığının değerlendirilmesine olanak bulunmamaktadır. Zira ortada tamamlanan ve kesin olmakla bir taraf yararına kesin hüküm etkisi ya da usulî kazanılmış hak yaratan bir hukuksal durum doğmuştur; oluşan bu hukuki durumun değişmezlik ve dokunulmazlık niteliklerini zedeleyecek şekilde yeni düzenleme çerçevesinde tekrar değerlendirmeye tabi tutulmasının kazanılmış haklara saygı, hukuki güvenlik, belirlilik ilkelerinin yanı sıra adil yargılanma hakkı kapsamında silahların eşitliği ilkesine de aykırı olacağı açıktır. Hukuk yargılamasında ceza yargılamasında olduğu gibi lehe-aleyhe düzenleme değerlendirmesi yapılması mümkün olmadığı gibi yargılamanın taraflarının aynı haklara aynı ölçüde sahip olmasına göre kararın verildiği tarih itibarıyla her iki taraf açısından geçerli olan öngörülebilir koşullara göre değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu itibarla kararın verildiği tarih itibarıyla temyiz eden açısından kararı temyiz etme koşulları belirli; kararı temyiz etmeyen taraf açısından ise diğer tarafın temyiz etme koşullarını o tarih itibarıyla sağlayıp sağlamadığı öngörülebilir olmalıdır. Neticeten eldeki davada 7550 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile HMK'nın Ek 1. maddesinin 2. fıkrasında yapılan değişiklik kapsamında kararın temyizi kabil olup olmadığının belirlenmesinde dava tarihinin esas alınmasının mümkün olmadığı, değişiklikten önceki düzenlemelere göre karar tarihi itibarıyla değerlendirme yapılması gerektiği sonucuna varılmakla; ...." (YHGK, 02.07.2025, E. 2024/10-205, K. 2025/410).

10 **TAŞPINAR AYVAZ,** s. 182 vd.

leşmiş olur.[11] Buna karşılık 4 Haziran 2025 tarihi ve bundan sonra verilen ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesi kararlarında ise davanın açıldığı tarihteki parasal sınır esas alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

Ancak hükmün bu şekilde uygulanması somut dava ve işler arasında yine eşitliğe aykırı sonuçlar doğurabilecektir. Örneğin, aynı tarihte açılan, konuları, sebepleri ve dava değeri aynı olan iki ayrı davadan birinde kanun yürürlüğe girmeden önce, diğerinde ise kanun yürürlüğe girdikten sonra karar verilirse; sadece kararın verildiği tarihin farklı olması sebebiyle istinafa ve temyize başvuruda farklı parasal sınırlar esas alınacaktır. Kanımızca 7550 sayılı Kanunda yer verilecek bir geçiş düzenlemesiyle, kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle görülmekte olan ve kesinleşmemiş tüm dava ve işlerde yeni düzenlemenin geçerli olacağına dair bir düzenleme yapılabilirdi. Zira Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının ve yeni kanun düzenlemesinin amacı, kararın verildiği tarihlerin farklı olması nedeniyle ve enflasyon karşısında dava konusunda değer kaybetmesi nedeniyle kanun yolu başvurularında yaşanan hak ihlallerini ve adalete erişim sorununu gidermektir. Biz Anayasa Mahkemesi kararının çok doğru olmadığını düşünmekle birlikte, şayet bu çerçevede hareket edilecekse, o zaman da yukarıda açıklanan karar tarihi teknik olarak doğru olsa dahi, bu sefer yine bireysel başvuru sorunu, bu sefer kanun değişikliği öncesi açılmış ve karar verilmiş davalar için ortaya çıkacaktır. Yani bu sorunun kısaca mutlu ve tam anlamıyla çözümü yoktur. Belirttiğimiz üzere asıl sorun kaynağı unutulunca, silsile halinde ucu açık ve çözümü zor sorunların doğması doğaldır. Bir yanda usûl hukukun temel ilke ve gerekleri ile zaman bakımından uygulanmasına ilişkin yerleşik kurallar; diğer yanda ise -yanlış da olsa- Anayasa Mahkemesi'nin kararının gerekçeleri (ve buna uyulmadığında muhtemel yeni başvurular) durmaktadır. Birine uyulduğunda diğerinin ihlâl veya ihmal edilmesi kaçınılmazdır. Bu bir dilemmadır.[12] Kanun yapma tekniği ve bu konudaki duyarlılık bir defa ihlâl edildiğinde, ihlâl eden o sırada bir şeyi düzelttiğini sanabilir; ancak o an ve özellikle de istikbale matuf yeni ve çözümü zor başka sorunlara yol açılacaktır.

---

[11] Şeklî anlamda kesinleşen karara karşı sonradan kanun yolunun açılmasının temel haklara aykırı olacağı, zira bu durumda tarafların kararın kesin hükme bağlanacağına dair güvenlerini zedeleyebileceği yönünde bkz. **BULUT,** *Temyiz İncelemesinin Kapsamı*, s. 165, dn. 56.

[12] *Dilemma*: İkisi de kesin olarak kabul veya tercih edilemeyen iki ihtimalli bir çelişki durumudur. İnsanı istenmeyen seçeneklerden birini, çoğunlukla iki seçenekten birini izlemeye zorlayan tartışma, sorun veya düşünce durumunu ifade eder.

II. Düzenlemenin Bazı Dava Türleri ve Davada Özel Durumlar Bakımından Oluşturabileceği Sorunlar

A. Kısmî Dava

Yeni düzenleme uyarınca dava tarihindeki kesinlik sınırının uygulanmasıyla birlikte kısmî dava bakımından kanun yoluna başvuruda kesinlik sınırının nasıl uygulanacağı konusunda gündeme gelecek bazı sorular şunlardır:

Kısmî davanın açılabildiği bir durumda (HMK m.109) böyle bir davanın açıldığını düşünelim. Açıldığı tarihte talep edilen kısım sadece istinafa tâbi olsun, davanın devamı sırasında iki yıl sonra bilirkişi raporunun geldiği ve rakamın ıslahla artırıldığı kabul edilsin. Eklenen aradaki fark (yani ikinci talep) istinafa da temyize de tâbi değil; eklenen yeni miktarla ilk dava açıldığındaki miktarın birlikte, yani (her ikisinin) yeni toplamı ise (yani hüküm altına alınacak olan rakam) o tarihte temyiz sınırını aşar hale gelmişse, bu durumda şu ihtimaller ortaya çıkabilir:

İlk kısım ayrı, artırılan kısım ayrı mı değerlendirilecek? Bu durumda örnekte, ilk açılan dava miktarı istinafa tâbi iken, eklenen kısım istinaf sınırı altında olduğundan, o kısım istinafsız mı (denetimsiz mi) kalacaktır? Yoksa iki kısım birlikte mi değerlendirilecektir? O zaman ayrı ayrı temyize tâbi olmayan kararlar birlikte hem istinafa hem temyize mi tâbi olacaktır?

İkisi birlikte değerlendirilsin (toplama göre kanun yolu tespit edilsin) denilirse, o zaman kısmî davada her kısmın kaderinin ayrı olması gerekir kuralını burada nasıl izahı edeceğiz? Zira, kısmî davada ıslahla (veya karşı tarafın rızasıyla) artırılan sonraki ikinci kısım bakımından zamanaşımı ve faiz, artırıldığı tarihe göre belirlenmektedir. Bu, aynı zamanda maddî hukukun zorunlu kıldığı (talep, muacceliyet, temerrüt vs. sebebiyle) bir durumdur. Yani artırma tarihi, adeta dava içinde bir dava tarihi olarak kabul edilerek işlem yapılmaktadır. Böyle bir durumda ikisinin toplanması hem maddî hukuku hem usûl hukukunu nasıl etkileyecektir?

Toplama göre belirlenmesin, ikisi ayrı ayrı değerlendirilsin denilirse de bu sefer verilen örnekte ikinci artırılan kısım istinafa dahi tâbi olmadığından kesinleşirken, önceki kısım istinafta değişirse ne olacaktır? Hatta böyle bir alacağın hiç olmadığı tespit edilirse, ikinci kesinleşen kısmın ödenmesi mi gerekecektir? Yani sadece usûl değil, icra sorunu vs. de çıkmayacak mıdır?

İkisi birlikte değerlendirilsin denilirse, aynı dava içinde ıslahla (veya rızayla) artırılan kısım bu sefer kanun yoluna açıkken; şayet aynı dava içinde değil, ek talep ayrı bir dava olarak açılırsa o zaman kanun yoluna tâbi olmayacak bir kısmı buraya dahil etmenin çelişkisini nasıl izah edeceğiz? Aynı alacak bir öyle bir böyle denetime tâbi olabilir mi?

	İSTİNAF SINIRI	DAVA TARİHİNDEKİ TALEP	ISLAH TARİHİNDEKİ TALEP ARTIRIMI	TOPLAM TALEP
2022	8.000 TL	9.000 TL		
2025	40.000 TL		5.000 TL	14.000 TL

Örneğin, 2022 yılında istinaf sınırı 8.000 TL'dir. 2025 yılında istinaf sınırı 40.000 TL'dir. 2022 yılında açılan bir kısmî davada davacı dilekçesinde alacağının 9.000 TL'lik kısmını talep etmiştir. Daha sonra 2025 yılında talebini 5.000 TL artırmış ve toplamda 14.000 TL alacak talep etmiştir. Eğer her talep ayrı ayrı değerlendirilirse ve davanın açıldığı tarihteki parasal sınırlar dikkate alınırsa 9.000 TL'lik kısım istinaf edilebilecek, ancak 2025 yılında artırılan 5.000 TL'lik kısım ise istinaf edilemeyecektir. Diğer yandan her talep dava konusu yapıldığı tarih itibariyle değerlendirilsin denirse 9.000 TL'lik kısım 2022 yılı itibariyle 8.000 TL'lik sınırın üzerinde olduğu için istinaf edilebilecek, ancak 5.000 TL'lik kısım 2025 yılı itibariyle 40.000 TL'lik parasal sınırın altında kaldığı için istinaf edilemeyecek. Eğer kısmî davada talebin artırılmasıyla birlikte ortaya çıkan toplam talep miktarı dikkate alınırsa bu durumda tablo daha da değişecektir. Zira toplam talep miktarı olan 14.000 TL için 2022 yılındaki 8.000 TL'lik parasal sınır dikkate alınırsa istinaf mümkün olacak ancak 2025 yılındaki 40.000 TL'lik istinaf sınırı dikkate alınırsa toplam talep (14.000 TL) için dahi istinaf yolu kapalı olacaktır. Bu durumda kanundaki düzenleme uyarınca dava tarihindeki miktar esas alınsın denirse bu kez de şu durum ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak davacı nihai talep sonucunu artırımla birlikte 2025 yılında belirlemiştir. Davacı alacağının tamamını 2022 yılında değil, 2025 yılında yaptığı ıslah ile talep etmiştir. Başka bir deyişle alacağının tümünü 2025 yılında dava konusu yapmıştır ancak istinafa başvuru hakkı bakımından henüz alacağının tamamını dava konusu yapmadığı 2022 yılındaki parasal sınır dikkate alınacaktır.

	TEMYİZ SINIRI	DAVA TARİHİNDEKİ TALEP	ISLAH TARİHİNDEKİ TALEP ARTIRIMI	TOPLAM TALEP
2022	107.090 TL	110.000 TL		
2025	544.000 TL		80.000 TL	190.000 TL

Benzer bir durumun temyiz kanun yolunda ortaya çıkma olasılığı, rakamların yüksek olması nedeniyle daha muhtemeldir. Örneğin, davacı 2022 yılında kısmî dava açarak alacağının şimdilik 110.000TL'lik bölümünü talep etmiştir. Davanın ilerleyen safhasında 2025 yılında ise ıslah ile talep sonucunu 80.000 TL artırmış ve toplamda mahkemeden 190.000'nin ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir. Bu durumda davanın açıldığı tarih olan 2022 yılında talep edilen 110.000 TL temyiz sınırının üstündedir. Buna karşılık 2025 yılında artırı-

lan 80.000 TL'lik kısım ise 2022 yılındaki temyiz sınırının altındadır. Eğer her iki talep ayrı ayrı değerlendirilirse, talep edilen ilk kısım temyiz edilebilecek, ancak artırılan kısım ise temyiz edilemeyecektir. Eğer taleplerin toplamı dikkate alınırsa, bu durumda 190.000 TL bakımından 2022 yılındaki temyiz sınırına göre temyize başvurmak mümkün olacaktır. Ancak kısmî davada artırılan kısım esasen 2025 yılında davaya eklenmiştir, başka bir deyişle 2025 yılı itibariyle dava konusu yapılmış ve derdest hale gelmiştir. Bu durumda 2025 yılında dava konusu yapılan bir talep için 2022 yılındaki temyiz sınırının uygulanması nasıl mümkün olacaktır. Sonuç olarak davacı artırımla birlikte nihai dava konusunu (talep miktarını) 2025 yılında belirlediğinden 2025 yılındaki parasal sınır dikkate alınırsa (544.000 TL'dir) bu durumda 190.000 TL'lik talep bu rakamın altında kaldığı için temyiz yolu kapalı olacaktır.

Kısmî davada artırılan kısım bakımından derdestlik, talebin ıslah yoluyla artırıldığı tarihte gerçekleşir. Bu durumda davanın açıldığı tarihteki parasal sınır uygulanır kuralını uygulamak nasıl mümkün olacaktır? Dava tarihi ilk olarak kısmî davanın açıldığı tarih mi kabul edilmeli, yoksa davacının talep sonucunu artırdığı tarihteki parasal sınır mı dikkate alınmalıdır?

Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre, alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir (HMK m.341/3). Alacağın tamamının dava edilmiş olması halinde ise kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü kesinlik sınırını geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz. Buna göre kısmî davada kesinlik sınırının uygulanmasında alacağın tamamının dikkate alınacağı açıkça düzenlendiğinden, kısmî dava açılması halinde alacağın tamamının miktarına göre değerlendirme yapılmalıdır.[13]

---

[13] "HMK'nun 341. maddesinde istinaf yoluna başvurulabilen kararlar gösterilmiştir. Buna göre maddenin 2. fıkrasında, miktar veya değeri üç bin Türk Lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararların kesin olduğu, 3. fıkrasında, alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda üç bin Türk Liralık kesinlik sınırının alacağın tamamına göre belirleneceği, 4. fıkrasında ise, alacağın tamamının dava edilmiş olması durumunda, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü üç bin Türk Lirasını geçmeyen tarafın, istinaf yoluna başvuramayacağı düzenlenmiştir. 02/12/2016 tarihinde yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile HMK'nun 341. maddesinin 2. fıkrası değiştirilmek suretiyle 3.000,00 TL'yi geçmeyen mal varlığı davalarına ilişkin kararlar kesin hale getirilmiş ve aynı yasanın 44. maddesi ile HMK'ya eklenen ek madde 1 ile de kesinlik sınırı olan 3.000,00 TL'nin her yıl yeniden değerleme oranında artışa tabi olduğu kabul edilmiştir. Yeniden değerleme sonucunda 2025 yılı için kesinlik sınırı 40.000,00 TL olmuştur. HMK'nun 352. maddesinde; "Bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince dosya üzerinde yapılacak ön inceleme sonunda; incelemenin başka bir dairece yapılması gerektiği, kararın kesin olduğu, başvurunun süresi içinde yapılmadığı, başvuru şartlarının yerine getirilmediği, başvuru sebeplerinin veya gerekçesinin hiç gösterilmediği tespit edilen dosyalar hakkında öncelikle karar verilir. Eksiklik bulunmadığı anlaşılan dosya incelemeye alınır." hükmü gereğince ön inceleme sonucu karar verilecek dosyalara ait şartlar belirtilmiştir. İstinaf kanun yoluna başvuru olanağı bulunmayan kesin nitelikteki kararlara ilişkin olarak HMK'nun 346/1 maddesi uyarınca mahkemesince bir karar verilebileceği gibi Bölge Adliye Mahkemeleri tarafından da istinaf isteminin reddine karar verilebileceği de belirtilmiştir. Bu açıklamalar ve yasal düzenlemelere göre somut

Kısmî davada dava konusu alacağın tamamının miktarı davanın başında belirli olabileceği gibi davada yapılan inceleme sonucunda da ortaya çıkabilir.[14] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2005 tarihli bir kararında ifade ettiği üzere, kısmî davada verilen hükmün kesin olup olmadığı konusunda değerlendirme yapılabilmesi için, alacağın tamamının ne miktarda olduğunun, davacının açık ve bağlayıcı bir beyanıyla veya mahkemece bu yönde bir belirleme yapılmasıyla belirlenmiş olması gerekir.[15] Sonuç olarak kısmî davada davanın konusu alacak miktarı, nihaî olarak davacının talep sonucunu hükümden önce en son artırdığı miktara göre belirlenir. Davanın değerinin tespitinde davacının en son talep ettiği hakkın değeri veya miktarı dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla kısmî davada davacı talep sonucunu daha sonra usûle uygun olarak artırırsa, istinaf ve temyiz sınırının aşılıp aşılmadığı bu nihai değere göre belirlenmelidir.

Yukarıda verilen örnekler dikkate alındığında talep edilen ilk kısım ile daha sonra artırılan miktar ayrı ayrı değil, davacının nihaî talebi ile dava tarihindeki

---

olayda, davanın 1.000,00 TL üzerinden açıldığı ve ıslah edilmediği, Mahkemece ise 1.000,00 TL yönünden davanın kabulüne karar verildiği, buna göre kararın, karar tarihi itibariyle HMK'nun 341. maddesinde belirtilen kesinlik sınırının (40.000,00 TL) altında kalması sebebiyle ortada istinafı kabil bir karar bulunmadığı ve davalı ...'ın istinaf hakkının olmadığı anlaşılmakla karara yönelik istinaf başvurusunun HMK'nun 341. ve 352. maddeleri uyarınca usulden reddine karar verilmesine dair aşağıdaki hüküm kurulmuştur." İstanbul BAM, 17. HD., 20.3.2025, 394/452 (Lexpera).

"Alacağın bir kısmının dava edilmesi halinde, kısmî davada kesinlik sınırı dava edilen miktara göre değil, alacağın tamamına göre belirlenir. Somut olayda, davanın, fazlaya ilişkin haklar saklı tutularak 10.000,00 TL istemli kısmî dava olarak açıldığı, ilk derece mahkemesince, davanın esasına yönelik inceleme yapılıp, bilirkişi raporu alınmadan, davanın pasif husumet yokluğundan usulden reddine, kararın istinaf edilmesi sonucu verilen ek kararda ise kararın kesin nitelikte olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine karar verildiği, ancak, mahkemece alacağın tamamının miktarının belirlenmediği, bu nedenle, HMK'nun 341/3 maddesi dikkate alınarak, kararın kesin nitelikte olmadığı ve istinafa tabi bir karar olduğu, mahkemece, davacı vekili tarafından yasal süresi içerisinde yapılan istinaf başvurusunun kabulü gerekirken, ek karar ile başvurunun reddine karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu, bu nedenle, mahkemece verilen 27/01/2025 tarihli ek kararın kaldırılması gerektiği anlaşılmıştır." Adana BAM, 9. HD, 14.4.2025, 686/666 (Lexpera).

14 **AKİL, Cenk;** *Kısmî Dava*, Yetkin, Ankara 2013, s. 226.

15 "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 427/3. maddesine göre, alacağın bir kısmının dava edildiği durumlarda kesinlik sınırı, alacağın tamamına göre belirlenir. Dolayısıyla, böylesi (kısmî) bir davada verilen hükmün kesin olup olmadığı (temyizinin mümkün bulunup bulunmadığı) konusunda değerlendirme yapılabilmesi için, alacağın tamamının ne miktarda olduğunun, ya doğrudan davacıdan sadır olmuş açık ve bağlayıcı bir beyana dayalı olarak bilinmesi ya da mahkemece bu yönde bir belirleme yapılmış olması gerekir. Somut olayda olduğu gibi, davacının alacak miktarının tamamı konusunda bu nitelikte bir beyanının bulunmadığı, mahkemenin de bu yönde bir belirlemesinin mevcut olmadığı hallerde, toplam alacak miktarı tam olarak bilinmeyeceğinden, anılan Kanun hükmü çerçevesinde, o kararın temyizinin olanaklı olup olmadığı yönünde sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesine olanak yoktur. Dolayısıyla, bu türden bir belirsizliğin bulunduğu durumlarda hükmün temyizinin mümkün olduğu kabul edilmelidir. Çünkü, Usul Hukukumuz kural olarak yerel mahkemelerin nihai hükümlerini temyize tabi tutmuş; bunun dışında bıraktığı nihai hükümleri çeşitli ölçütlere bağlı olarak, ayrık şekilde ve açıkça göstermiştir. Ayrık hallere açıkça girmeyen bir hükmün temyizinin olanaklı bulunduğu, ilke olarak kabul edilmelidir." YHGK, 16.03.2005, 117/151 (Lexpera).

kesinlik sınırını karşılaştırılarak kanun yoluna başvuru hakkı olup olmadığı tespit edilmelidir. Diğer yandan Kanun açıkça davanın açıldığı tarihteki parasal sınır dikkate alınır dediği için, kısmî taleple ilk davanın açıldığı tarihteki parasal sınıra göre bir değerlendirme yapılmalıdır.[16] Ancak burada da unutulmamalıdır ki aslında HMK m.341/3'teki anlayış dahi, pratikte hüküm anında alacağın tamamıdır. Çünkü, artış yapılmasına göre hüküm anındaki durumla bu husus tespit edilebilecektir. Bu dahi aslında dava tarihinin esas alınmasının kendi içindeki çelişkisinin bir göstergesidir.

Kısmî dava bağlamında talep sonucunun artırılması için kısmî ıslaha ilişkin durumu yukarıda açıklamakla birlikte davanın tamamen ıslah edilmesi (HMK m.180) halinde kanun yoluna başvuru bakımından hangi tarihteki parasal sınırın esas alınacağı da bir başka sorudur? Davanın tamamen ıslahı dava sebebinin veya talep sonucunun tamamen değiştirilmesidir. Davanın kısmen ıslahı ise talep sonucunun genişletilmesi veya artırılmasıdır.[17] Davanın tamamen ıslahının etkisi, dava dilekçesinden itibaren bütün usûl işlemleri yapılmamış sayılır. Tamamen ıslah ile ilk açılan dava ortadan kalkar ve adeta yeni bir dava açılır, ilk dava açıldığı tarihten itibaren açılmamış sayılır ve sonuçsuz kalır.[18] Bu nedenle kanımızca davanın tamamen ıslah edilmesi ve yeni bir dava dilekçesi sunulması halinde, yeni dava dilekçesinin mahkemeye sunulduğu tarihte geçerli olan parasal sınır esas alınmalıdır.[19]

B. Belirsiz Alacak Davası

Kısmî dava açısından gündeme gelebilecek tartışmalar belirsiz alacak davasında ortaya çıkmaz. Çünkü, belirsiz alacak davası kısmî değil, tam davadır; sonradan artırılan kısmın etkisi dava açıldığı ana kadar çekilir. Belirsiz alacak davasında davacı dava dilekçesiyle belirleyebildiği asgari bir miktarı belirtmek suretiyle geçici bir talep sonucunu oluşturduğundan (HMK m.107/1) ve dava tarihi itibariyle alacağının tamamını talep ettiğinden, dava tarihi itibariyle tüm alacak için derdest bir davadan söz edilir. Belirsiz alacak davasında alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından verilecek iki haftalık süre içinde alacaklı alacağının miktarını tam ve kesin olarak belirler (HMK m.107/1). Sonuç olarak dava konusu

---

16 **ÖZEKES/AKKAYA,** s. 3892, Kn. 19.152.

17 **ÖZEKES Muhammet;** *"Tahkikat", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. III*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025, s. 2505, Kn. 13.623.

18 **ÖZEKES**, s. 2514, Kn. 13.638; Davanın tamamen ıslahında, yeni bir dava dilekçesi verilmiş olsa dahi, davanın ilk dava tarihinde açılmış sayılacağına dair görüş için bkz. **YILMAZ, Ejder;** *Medenî Yargılama Hukukunda Islah*, 4. Baskı, Yetkin, Ankara 2013, s. 602.

19 **ÖZEKES/AKKAYA,** s. 3892, Kn. 19.152.

alacağın miktarı tahkikat sonucunda ortaya çıkar ve alacaklının nihai talep sonucunu belirlemesiyle, dava tarihi itibariyle alacağın tamamı dava konusu yapılmış olur. Bu nedenle davanın açıldığı tarihte geçerli olan kesinlik sınırının uygulanmasında tereddüt de yaşanmamalıdır.

Ancak bu sefer de başka sorular ortaya çıkabilecektir. Örneğin, belirsiz alacak davasında ilk derecede artırılan kısım çerçevesinde sadece istinaf yolu açık olan bir davada, BAM ilk derece mahkemesinin kararı kaldırır ve davanın esasına girerek yapılan inceleme sonucunda daha yüksek bir alacak miktarı tespit ederse ve davacı ikinci bir artırım yaparak alacak miktarını tekrar artırırsa ve BAM'ın davanın esasına ilişkin kararı bu kez temyize tâbi hale gelirse, ilk derece yargılamasında yapılan artırım sonucunda temyize tâbi olmayan dava temyize tâbi olacak mıdır?

Kanımızca bu durumda BAM'ın talep artırımı üzerine vereceği karardaki alacak miktarı ilk derece mahkemesinde davanın açıldığı tarihte geçerli olan kesinlik sınırı dikkate alınarak kararın temyize tâbi olduğu kabul edilmelidir. 7251 sayılı kanunla HMK m.107'de yapılan değişikliğin Hükümet Gerekçesinde, hükmün bölge adliye mahkemesinde tahkikat yapıldığı hallerde de uygulanabileceği belirtilmiştir. Buna göre, bölge adliye mahkemesi istinaf aşamasında tahkikat yapmış ve sonucunda alacağın miktarının daha fazla olduğu ortaya çıkmışsa, davacıya nihaî talebini belirlemesi için iki haftalık süre verilebilecektir.[20] Ayrıca aksine bir düzenleme olmadıkça belirsiz alacak davası bakımından da ilk derece mahkemesinde geçerli olan yargılama usûlü ve kuralları istinafta geçerlidir (HMK m.360). Buna göre davacının nihaî talep sonucu ilk derece mahkemesinde veya BAM'da belirlenmiş olabilir.[21] Davacının dava konusunu usûlüne uygun olarak belirleyebileceği son aşama dikkate alınmalı ve davacının nihaî talep sonucuna göre dava konusu yapılan alacak miktarı dikkate alınarak kesinlik sınırının aşılıp aşılmadığı belirlenmelidir.

C. Karşı Dava

Kanun yollarında kesinlik sınırının uygulanması bakımından dikkat edilmesi gereken bir başka dava türü ise karşı davadır. Karşı dava, davalının cevap dilekçesiyle veya esasa cevap süresi içinde vereceği ayrı bir dilekçeyle, görül-

---

20 **PEKCANITEZ Hakan/SİMİL, Cemil;** *"Dava Hakkında Genel Bilgiler", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025, s. 1637, Kn. 9.274.

21 **SİMİL, Cemil;** "Yargıtay Kararları Işığında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava ile İlgili Sorunlar", *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunun Güncel Sorunları - II*, Editör: Muhammet Özekes, On İki Levha, İstanbul 2023, s. 103 vd.; Geçici talep sonucunun yargılama sırasında kesinleşeceğine ve hâkimin bu talep üzerinden karar vereceğine dair bkz. **SİMİL, Cemil;** *Belirsiz Alacak Davası*, On İki Levha, İstanbul 2013, s. 338.

mekte olan davada kendi hak ve taleplerinin de hüküm altına alınması talebiyle açtığı bir davadır (HMK m.132-135). Kanunda aksine bir düzenleme olmadıkça HMK'nın dava ile ilgili hükümleri karşı dava hakkında da uygulanır (HMK m.135). Buna göre kanun yollarına başvuru hakkı konusunda geçerli olan ilke ve kurallar karşı davada da geçerlidir.

Karşı dava için ayrı bir dosya numarası verilmez, karşı dava asıl dava dosyası ile birlikte incelenir. Buna karşılık karşı dava ayrı bir dava olduğundan bağımsız bir dava gibi ayrıca harç alınır. Ayrıca asıl dava ile karşı dava hakkında davanın sonunda birlikte hüküm verilse de her iki dava hakkında verilen hükümler kararda ayrı ayrı belirtilir.[22] Karşı dava esasında bağımsız bir dava olduğundan, hüküm verilirken asıl dava ile karşı davanın açıldığı tarihler ayrı ayrı dikkate alınmalıdır. Ayrıca kanun yollarına başvuru hakkı da birbirinden bağımsız olan asıl dava ve karşı dava için ayrı ayrı değerlendirilmedir.[23] Başka bir deyişle, kanun yoluna başvuru bakımından davanın açıldığı tarihteki parasal sınırın dikkate alınacağını ifade eden hüküm, sadece asıl davayı değil, karşı dava açılmışsa ayrıca karşı davanın açıldığı tarihi ifade etmektedir.

Tarafın kanun yoluna başvuru hakkının bulunup bulunmadığının tespitinde davanın açıldığı tarihteki kesinlik sınırı dikkate alınacağından, asıl dava ile karşı davada uygulanacak kesinlik sınırı farklı olabilecektir. Örneğin, asıl dava 2024 yılı Aralık ayının son günlerinde açılmış olur ve karşı dava cevap süresi içinde 2025 yılının Ocak ayı içinde açılırsa, asıl davada istinaf sınırı 28.250 TL ve temyiz sınırı 378.290 TL olmasına rağmen, karşı davada istinaf sınırı 40.000 TL ve temyiz sınırı 544.000 TL olarak uygulanacaktır. Özellikle istinaf ve temyizde parasal sınırlarda değişiklik yapılan dönemlerde açılan davalarda, hak kayıplarının yaşanmaması ve ayrıca davaların gereksiz yere uzamaması için tarafların ve mahkemelerin kesinlik sınırının uygulanmasında asıl dava ile karşı davanın açıldığı tarihlere ayrı ayrı dikkat göstermesi gereklidir. Bu durumda ise şöyle bir sorun ortaya çıkacaktır: Neredeyse aynı tarihlerde açılan, birlikte görülen ve karara bağlanan davalar bakımından kanun yoluna başvuruda farklı parasal sınırlar dikkate alınacak, dolayısıyla davalardan biri için kanun yolu incelemesi yapılırken diğeri için yapılamayacaktır ve tarafların hukuka güvenleri sarsılabilecektir. Bunun bir eşitlik yaratmaya çalışırken başka bir eşitliği bozduğu aşikârdır. Kısaca olmayan sorunlar önce AYM kararı, sonra kanun değişikliği ile sorun haline gelmiştir.

---

[22] **PEKCANITEZ Hakan/YAZICI Çiğdem;** *"Davaya Cevap", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025, s. 1897, Kn. 11.101.

[23] **YAZICI, Çiğdem**; *Medenî Usul Hukukunda Karşı Dava*, On İki Levha, İstanbul 2021, s. 305; **PEKCANITEZ/YAZICI,** s. 1898, Kn. 11.103 vd.; Karşı davada derdestlik konusunda bkz. **TANRIVER, Süha;** *Medenî Usûl Hukukunda Derdestlik İtirazı*, Yetkin, Ankara 1998, s. 10.

Ayrıca belirtmek gerekir ki Yargıtay Hukuk Genel Kurulu karşı dava açılmamış olsa dahi, kanun yoluna başvuruda öngörülen parasal sınırın aşılıp aşılmadığının belirlenmesinde, bazı durumlarda sadece davacının belirlemiş olduğu miktarın değil, davalı karşı dava açmamış ve karşı davanın harcını yatırmamış olsa dahi davalının cevap dilekçesindeki savunmaları dikkate alınarak belirlenecek miktar esas alınarak değerlendirme yapılması gerektiğine hükmetmiştir.[24] Kanımızca bu ve benzeri durumlarda karşı davadan söz edilemeyeceğinden, kanun yoluna başvuruda dikkate alınacak olan parasal sınır, asıl davanın açıldığı tarihteki parasal sınır olarak dikkate alınmalıdır.

D. Geçici Hukukî Korumalar

Kanun koyucu istinafta ve temyizde kesinlik sınırının bakımından davayı esas almış ve davanın açıldığı tarihin dikkate alınacağını düzenlemiştir. Kanun yolu denetimine ve bu bağlamda istinafa tâbi olan kararlar arasında ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz taleplerinin reddi ile karşı taraf dinlenerek ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz kararı verilmesi veya ihtiyati tedbir ya da ihtiyati haciz kararına itiraz üzerine verilen kararlar da yer almaktadır (HMK m.341/1/b; m.391/3; m.394/5; İİK m.258/3; m.265/5). Bu durumda istinaf yoluna başvurulabilmesi

---

[24] "... B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu edilen ipoteğin resmi akit tablosu incelendiğinde kanuni ipotek olmayıp satış bedelinden bakiye kalan borçla ilgili miktar faiz ve vade içeren yasal tanım itibari ile karz ipoteği olduğu, dava dilekçesinde dava değerinin gösterildiği ve mahkemece de bilirkişi incelemesiyle dava değerinin belirlendiği, davalı tarafça ipoteğin güncel taşınmaz bedeli ödenerek kaldırılması istenilmiş ise de, harcı yatırılmış bir karşı davanın bulunmadığı, kesinlik sınırının harçlandırılan ve hükme esas alınan değer üzerinden belirlenmesi gerektiği, dava değeri ve hükme esas alınan miktar 0.095 TL olduğundan karar tarihi itibariyle geçerli olan 3.560,00 TL'lik istinaf kesinlik sınırının altında kaldığı, bu nedenle davalının istinaf hakkının bulunmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

...

8. Bazı davalara özgü olarak (ipoteğin kaldırılması, önalım, geçit ve mecra irtifakı vs.) kanun yoluna başvurulması hâlinde davacının talepleri yanında, davalının taleplerinin de mahkemece değerlendirmeye alınması gerekir. Aksi hâlde davacının belirlediği değeri aşan davalının taleplerinin dikkate alınmaması nedeniyle verilen kararın davalı tarafından kanun yoluna götürülmesi ve denetlenmesi engellenmiş olacak ve bu bağlamda anılan durum savunma hakkını zedeleyecektir. Somut anlatımla ipoteğin kaldırılması davasında istinaf sınırı belirlenirken, davalı tarafın ileri sürdüğü taleplerin de nazara alınması; kanuna, hukuka, hakkaniyete ve hükmün denetlenmesini talep etme hakkına uygun bir değerlendirme olacağı açıktır.

9. Dolayısıyla yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; her ne kadar hüküm altına alınan ipotek bedeli karar tarihindeki istinaf sınırının altında kalsa da, davalı taraf yargılama aşamasında ve özellikle istinaf dilekçesinde belirlenen ipotek bedelini kabul etmediğini bildirmiş ve ödenmeyen bedel için ... Büyükşehir Belediye Meclisinin 17.03.2017 tarihli ve 412 sayılı kararıyla Kadıköy ilçesi 2017 yılı rayiç bedeli olan 116.200,00 TL'nin ödenmesine yönelik savunmada bulunmuştur. Bu nedenle bölge adliye mahkemesince davalının bu talepleri nazara alınmadan, 6100 sayılı Kanun'un istinaf kanun yoluna ilişkin hükmü eksik ve hatalı değerlendirilmek suretiyle hüküm altına alınan ipotek bedeli gerekçe gösterilerek istinaf dilekçesinin reddine karar verilmesi isabetli değildir." YHGK, 15.03.2023, E. 2021/537, K. 2023/192 (Lexpera).

için kanunda öngörülen ve yeniden değerleme oranına göre değişen parasal sınırın aşılmış olması gerekir.[25]

Kanunun önceki halinde, kararın verildiği tarihte geçerli olan parasal sınırın dikkate alınacağı düzenlendiğinden uygulamada bir tereddüt yaşanmamaktaydı. Zira davada olduğu gibi ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizde kararın verildiği tarihteki parasal sınıra göre uygulama yapılmaktaydı. Ancak yeni düzenlemede "davanın açıldığı tarih" esas alındığından, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz talepleri hakkında verilen kararların istinafında davanın açıldığı tarih mi dikkate alınmalı, yoksa bu hüküm ihtiyati tedbir ve ihtiyati hacizlere kıyasen uygulanarak ihtiyati tedbirin veya ihtiyati haczin talep edildiği tarihteki parasal sınır mı dikkate alınmalıdır?

Kanımızca kanun yoluna başvuru bakımından davanın açıldığı tarihteki parasal sınırın esas alınacağına ilişkin hüküm kıyasen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz talepleri hakkında verilen kararlar için de uygulanmalıdır. Buna göre ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz davadan önce talep edilmişse ve bu tarihte geçerli kesinlik sınırı farklıysa, talep tarihindeki kesinlik sınırına göre tarafın istinafa başvuru hakkı olup olmadığı değerlendirilmelidir. Zira örneğin ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talebinin reddine karar verildiği için tamamlayıcı merasim kapsamında davacı asıl davayı açmamış olabilir. Bu durumda açılmış bir davanın varlığından söz edilemeyeceği için, kanun yollarına başvuru bakımından korunmaya değer bir hukukî yararının mevcut olup olmadığı, geçici hukukî korumanın talep edildiği tarihteki parasal sınıra göre belirlenmelidir.

Buna karşılık dava dilekçesiyle birlikte ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talep edilmişse, bu kez davanın açıldığı tarihteki kesinlik sınırı dikkate alınmalıdır. Eğer dava açıldıktan sonra istinaf parasal sınırında değişiklik meydana gelmiş ve taraflardan biri dava devam ederken ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talep ederse, bu ihtimalde de artık ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talep edilen tarihteki parasal sınır değil, davanın açıldığı tarihteki parasal sınır dikkate alınmalıdır. Zira ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz dava konusu hakkın veya paranın teminat altına alınması veya geçici olarak korunması amacıyla talep edildiğinden, ihtiyati tedbir veya ihtiyati hacizle ilgili talep ve kararlar asıl dava hakkında geçerli olan kurala göre çözülmelidir. Tabii ki burada şu hususa dikkat edilmelidir, parasal sınırın aşılıp aşılmadığı değerlendirilirken dava konusu hak

---

[25] **ÖZTEK, Selçuk;** *Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz*, Yetkin, Ankara 2021, s. 143; **AKKAYA, Tolga;** *İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz Hakkındaki Mahkeme Kararlarına ve İhtiyati Haczin İnfazına karşı Konulması*, On İki Levha, İstanbul 2024, s. 225 vd.; **YARDIM, M. Ertan;** *İcra ve İflâs Kanunu Çerçevesinde İhtiyati Haciz Kararına Karşı Başvuru Yolları*, Yetkin, Ankara 2023, s. 229.

veya alacağın değeri değil, ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz talebine konu olan hak veya alacağın miktarı dikkate alınmalıdır.[26] Bu açıdan örneğin geçici hukukî koruma bakımından kanun yolu denetimine tâbi olmayan (sınır sebebiyle) bir husus, asıl davada daha yüksek bir talep sebebiyle denetime tâbi olabilir ya da tersi de söz konusu olabilecektir.

E. Aslî Müdahale Davası

Aslî müdahale bir yargılamanın konusu olan hak veya şey üzerinde kısmen veya tamamen hak iddia eden üçüncü kişi tarafından, ilk davanın taraflarına karşı hüküm verilinceye kadar aynı mahkemede açtığı bir davadır. Aslî müdahale davası ile asıl dava birlikte yürütülür ve karara bağlanır (HMK m.65). Örneğin TMK'nın 713. maddesine göre tescile itiraz davası aslî müdahale davasıdır. Aslî müdahale, çelişkili kararlar verilmesini önlemeye, gerçeğin ortaya çıkarılmasına, usûl ekonomisine, hukukî dinlenilme hakkının gerçekleştirilmesine ve muvazaalı açılan davaları önlemeye hizmet eder.[27]

Aslî müdahale talebinde bulunulabilmesi için görülmekte olan bir dava olması gerekir. Aslî müdahale davası asıl davadan bağımsız bir dava olduğundan dava şartları ile usûle ilişkin diğer hususların asıl dava ve aslî müdahale davası bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir. Aslî müdahale davası bakımından derdestlik, asıl davadan farklı olarak bu davanın açıldığı tarihte ortaya çıkar.[28] Aslî müdahale davası asıl dava ile birlikte yürütülür ve karara bağlanır. Bu davalar birlikte yürütülmesine rağmen, asıl dava ile aslî müdahale davası hakkında ayrı ayrı karar verilir. Dolayısıyla asıl davanın tarafları ile aslî müdahale davasının tarafları mahkemenin hükmüne karşı ayrı ayrı istinaf ve temyiz yoluna başvurabilirler. Başka bir deyişle asıl davada davacı ve davalı ile aslî müdahale davasında ilk davanın tarafları (davalı olarak) ve asli müdahil (davacı olarak) ayrı ayrı kanun yoluna başvurabilir.[29]

Asıl dava ile aslî müdahale davası esasen bağımsız davalar olarak kabul edildiğinden, kanun yoluna başvuruda uygulanacak olan parasal sınırlar da bu davaların açıldığı tarihlerin farklı olması nedeniyle farklı olabilecektir. Buraya kadar şeklen bir sorun gözükmemekle birlikte yukarıda karşı davada açıkladığımız üzere esasen daha iyi yargılama yapılması, gerçeğin ortaya çıkarılması

---

[26] **REETZ**, Art.308 sZPO, Kn. 41.

[27] **ATALI Murat;** *"Davaya Müdahale", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025, s. 1169, Kn. 7.222.

[28] **ATALI**, s. 1175, Kn. 7.235; Aslî müdahale davasının açılma tarihi hakkında detaylı bilgi için bkz. **KODAKOĞLU Mehmet;** *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Legem, Ankara 2018, s. 131 vd.

[29] **ATALI**, s. 1188, Kn. 7.251; **KODAKOĞLU**, s. 234 vd.

amacıyla birlikte görülmesine, yargılama yapılmasına ve karar verilmesine ihtiyaç duyulan davalar için kanun yoluna başvuruda farklı parasal sınırlar uygulanabilecektir. Asıl dava ile aslî müdahale davasının konusu olan hak veya şey aynı olmasına rağmen, bu davalarda kanun yolu için uygulanacak parasal sınırların farklı olması nedeniyle, asıl davada örneğin istinaf ve temyiz yolu açıkken aslî müdahale davasında istinaf ve temyiz denetimi yapılması mümkün olmayacaktır. Bu durum ise aslî müdahalenin amacı olan gerçeğe ulaşılması, çelişkili kararların verilmesinin önlenmesi, hukukî dinlenilme hakkının tanınması gibi usûl hukukunun aslî amaçlarına ulaşılmasını engelleyecektir. Görüldüğü üzere karar anının esas alındığı önceki düzenlemede sorun olmayan bir husus burada da sorun haline gelmiş ve AYM kararında dikkat çekilen hususlara da aykırı bir durum oluşturmuştur.

F. Davaların Birleştirilmesi, Ayrılması ve Davaların Yığılması

Yapılan değişiklik sonucu kanun yollarına başvuru bakımından dava arkadaşlığında, davaların ayrılması ve birleştirilmesinde, dava yığılması gibi durumlarda da istinaf ve temyiz sınırının belirlenmesiyle ilgili sorular gündeme gelebilir.

Kanuna göre, aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış olan davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda birleştirilebilir (HMK m.166). Davaların birleştirilmesi halinde mahkeme birleştirilen davalar için tahkikatı birlikte yürütür. Davaların birleştirilmesinde davalar şeklen aynı dosya içinde birleştirilmekle birlikte davaların bağımsızlığı ortadan kalkmaz. Birleştirilen davalara ait tahkikat ve yargılama işlemleri birlikte yapılsa ve davanın sonunda birleştirilen davalar için tek bir karar verilse de hüküm fıkrasında birleştirilen her bir dava için ayrı ayrı karar verilmesi gerekir.[30]

Kanun yolları bakımından değerlendirildiğinde ise davaların bağımsızlığı korunduğu için, birleşen her dava bakımından kanun yoluna başvuru için hangi tarihteki parasal sınırın esas alınacağı ve ayrıca dava konusunun değer veya miktarı itibariyle kanun yoluna ilişkin parasal sınırın üstünde olup olmadığı ayrı ayrı değerlendirilmelidir.[31] Sonuç olarak birleşen davalarda her bir davanın açıldığı tarihteki parasal sınır (kesinlik sınırı) farklı ise tarafın kanun yoluna başvuru hakkı olup olmadığı bu parasal sınıra göre değerlendirilmelidir.[32] Bu durumda da tıpkı karşı davada olduğu gibi aslında birlikte incelenen ve karara bağlanan aynı dava konusu ile ilgili olup farklı sebepler ve taleplerden dolayı açılan

---

30 **ERMENEK, İbrahim;** *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*, Yetkin, Ankara 2015, s. 268.

31 **ERMENEK**, s. 269.

32 **ÖZEKES**, Pekcanıtez-Usûl, C. III, s. 2327-2332, Kn. 13.327-13.333.

davalar için farklı parasal sınırlar dikkate alınacağından, davalardan biri kanun yolu incelemesinden geçebilecekken diğeri için kanun yolu denetimi yapılamayabilecektir.

Davaların ayrılması halinde ise esasen mahkeme yargılamanın daha iyi yürütülmesi için daha önce birlikte açılmış veya sonradan birleştirilmiş olan davaların ayrılmasına talep üzerine veya kendiliğinden karar verebilir. Bu durumda mahkeme ayrılmasına karar verilen davalara bakmaya devam eder (HMK m.167). Ayrılmasına karar verilen davalar o mahkemenin esasına ayrıca kaydedilir, ayrı dosya veya dosyalar açılır ve ayrı esas numarası verilir. Ayrılan davalar hakkında mahkeme yargılama sonunda ayrı ayrı karar verir. Ayrılmasına karar verilen davalar birlikte açılan davalar ise bu durumda kanun yoluna başvuru sınırı bakımından her iki davanın birlikte açıldığı tarih aynı olduğundan, bu davaların açılma tarihindeki parasal sınır dikkate alınmalıdır. Farklı tarihlerde açılan davalar önce birleştirilmiş, daha sonra yargılamanın daha iyi yürütülmesi için birleştirilen davaların ayrılmasına karar verilmişse, bu durumda her dava bakımından kanun yoluna başvuru sınırı, o davanın açıldığı tarihte geçerli olan parasal sınıra göre değerlendirilmelidir.

Davaların yığılmasında ise davacı aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla aslî talebini aynı dava dilekçesinde talep eder (HMK m.110). Davaların yığılması halinde esasında birbirinden bağımsız olarak ve ayrı ayrı dava konusu yapılabilecek talepler aynı davaya konu edilmektedir. Davaların yığılmasında şeklen tek bir dava görünmekle birlikte esasında talep sayısı kadar davanın olduğu kabul edilir.[33] Mahkeme davaların yığılmasına konu her bir bağımsız talep hakkında ayrı ayrı karar vermeli ve hüküm fıkrasında yer vermelidir. Buna bağlı olarak, davanın sonunda, mahkeme görünüşte tek bir hükümle yargılamayı sona erdirse de gerçekte talep sayısı kadar hükmün mevcut olduğu kabul edilmelidir. Mahkeme esasen her bir talep (dava) hakkında ayrı ayrı karar verdiğinden, kanun yoluna başvuru sınırının aşılıp aşılmadığı yine davanın açıldığı tarih dikkate alınarak ayrı ayrı değerlendirilmelidir.[34] Başka bir deyişle davaların yığılmasında dava tarihinde geçerli olan parasal sınırın aşılıp aşılmadığı dava konusu yapılan bağımsız talep miktarlarının toplamına göre değil, her bir talep bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Yargıtay'ın başvuru sınırının aşılıp aşılmadığının belirlenmesinde talep konusu miktarların toplamının dikkate alınacağına dair kararları olduğu gibi, aksi yönde davaların

---

33 **PEKCANITEZ/SİMİL,** s. 1679, Kn. 9.346.

34 **PEKCANITEZ/SİMİL,** s. 1682, Kn. 9.350; **BULUT,** *Temyiz İncelemesinin Kapsamı*, s. 166; **BULUT, Uğur**; *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)*, Adalet, Ankara 2017, s. 439.

yığılmasına konu her bir talebin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğine dair katıldığımız kararları da bulunmaktadır.[35]

G. Çekişmesiz Yargı İşleri

HMK Ek Madde 1'in 2'nci fıkrasının yeni halinde "*... 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.*" hükmüne yer verilmiştir ve konu davalar bakımından düzenlenmiştir.

Bununla birlikte HMK'ya göre istinafa tâbi olan yargılamalar sadece davalardan ibaret değildir. Çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar da aksine bir düzenleme yoksa kanun yoluna tâbidir. Kanuna göre çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlara karşı ilgililer, kararın öğrenilmesinden itibaren iki hafta içinde yine bu Kanun hükümleri dairesinde istinafa başvurabilir (HMK m.387). Ayrıca Kanunda aksine düzenleme yoksa, çekişmesiz yargı işlerinde niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usûlü uygulanır (HMK m.385). Basit yargılama usûlü hakkında hüküm bulunmayan hallerde ise yazılı yargılama usûlüne ilişkin hükümler uygulanır (HMK m.322). Ayrıca çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar hakkında temyize başvurulamaz (HMK m.362/1/ç).

Kanunun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde çekişmesiz yargı işinde verilen karar malvarlığına ilişkinse kanunda öngörülen parasal sınırın üzerinde olması halinde istinafa tâbidir. Bu durumda istinafa başvuru hakkının var olup olmadığı belirlenirken ilgilinin mahkemeden çekişmesiz yargı işi konusunda talepte bulunduğu tarihte geçerli olan parasal sınır dikkate alınmalıdır.

Sonuç

7550 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile HMK Ek Madde 1'in 2'nci fıkrası değiştirilmiş ve maddenin yeni halinde "... 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında *davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır*." hükmüne yer verilmiştir. Yeni düzenlemeyle, istinaf ve temyize başvurularında, hükmün verildiği tarihteki kesinlik sınırının dikkate alınmasından vazgeçilmiş, davanın açıldığı tarihteki miktarın esas alınacağı kabul edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonucunda HMK Ek Madde 1/2'de yapılan yeni düzenleme, uygulama açısından bazı sorun ve tereddütleri de beraberinde getirmiştir.

---

[35] Bu konudaki kararlar için bkz. **PEKCANITEZ/SİMİL,** s. 1682 vd.; **BULUT**, *Davaların Yığılması*, s. 436 vd.

Çalışmamızda öncelikle yeni düzenlemenin yürürlüğüne dair özel bir geçiş düzenlemesinin olmamasından kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde durulmuş, daha sonra istinaf ve temyize başvuruda dava tarihindeki güncel kesinlik sınırının dikkate alınmasının medenî usûl hukukuna özgü bazı dava ve işler bakımından oluşturabileceği sorunlara dair görüşlerimiz ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda gerekçeleri makale içinde detaylı olarak açıklanmakla birlikte, 4 Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe giren ve istinaf ve temyize başvuruda davanın açıldığı tarihteki güncel parasal sınırın esas alınması gerektiğini öngören düzenleme, bu tarihte ve sonrasında açılmış olan tüm hukuk davalarında uygulanmalıdır. Konuyla ilgili güncel Yargıtay HGK kararı teknik anlamda doğru olsa da AYM kararında vurgulanan hususlarla uyumlu değildir. AYM kararının ise doğruluğu tartışmalıdır. Sorunun temelinde her yıl değişen parasal sınır uygulaması yatmaktadır. Bu husus gözardı edilerek getirilecek çözümler her zaman tartışmaya açık olacaktır. Ne yapılan düzenleme ne AYM kararı ne de konuyla ilgili yargı kararlarında hatta doktrinde bu hususa bizim dışımızda dikkat çeken de bulunmamaktadır. O sebeple açık bir intibak düzenlemesi olmadan önerilen her çözüm bir çelişkili duruma ve tartışmaya açık olacaktır.

Dava tarihinde geçerli olan kesinlik sınırının uygulanmasında özen gösterilmesi gereken bir diğer husus, Hukuk Muhakemeleri Kanununda öngörülen kısmî dava, belirsiz alacak davası, davaların yığılması, karşı dava gibi dava türlerinin, davaların birleştirilmesi ve ayrılması gibi davaya ilişkin özel durumların ve geçici hukuki korumaların özellikleri dikkate alınarak değerlendirme yapılmasıdır. Kanun koyucu Ek Madde 1'de düzenleme yaparken sadece davalar bakımından değil aynı zamanda geçici hukuki korumalar ve çekişmesiz yargı işleri gibi diğer talep ve işleri de dikkate alarak düzenleme yapmış olsaydı daha uygun olurdu.

Son tahlilde Anayasa Mahkemesi kararının ve yapılan düzenlemenin özellikle davaların birleştirilmesi, karşı dava ve aslî müdahale davası bakımından sadece usûle ilişkin şeklî hükümlerin uygulanması bakımından değil, aynı zamanda usûl hukukunun amacının gerçekleştirilmesine engel olabilecek sonuçları doğabilecektir. Yapılan düzenleme, ülkenin ekonomisinin yüksek enflasyon gibi yapısal bir sorunundan kaynaklanan olumsuzlukların, kanun değişikliğiyle giderilemeyeceği, tam tersine yapılan düzenlemenin adaletin gerçekleştirilmesi bakımından daha ciddi sorunlara yol açabileceği konusunda somut bir örnek olarak mevzuatımızda ve uygulamamızda yerini almıştır.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki, çok düşünülmeden ve ilerdeki artçı etkileri hesap edilmeden yapılan kanun değişiklikleri ile yine kapsamlı bir değer-

lendirme içermeyen sadece belirli bir sorun noktasından bakarak dar yargısal çözümler, o ana kadar sorun olmayan şeyleri sorun haline getirmektedir. Bunun tipik örneklerinden biri üzerinde durduğumuz konudur. Yargının zaten yapısal ve kronik sorunları yanında, bu şekilde sorun olmayan şeyleri suni olarak sorun haline getirmek, yeni karışıklık ve yargıda iş yükü ile hak kayıplarına sebep olacak, hukukî güvenlik ve belirlilik ise kaybolacaktır.

Kaynakça

AKİL, Cenk; *Kısmî Dava*, Yetkin, Ankara 2013.

AKKAYA, Tolga; *İcra ve İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz Hakkındaki Mahkeme Kararlarına ve İhtiyati Haczin İnfazına karşı Konulması*, On İki Levha, İstanbul 2024.

ATALI Murat; *"Davaya Müdahale", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025.

BULUT, Uğur; *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)*, Adalet, Ankara 2017.

BULUT, Uğur; *Medenî Usul Hukukunda Temyiz İncelemesinin Kapsamı ve Sınırları*, Adalet, Ankara 2022.

ERMENEK, İbrahim; *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*, Yetkin, Ankara 2015.

GASSER, Dominik/RİCKLİ, Brigitte; *Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO),* 2. Auflage, Dike, 2014.

GEHRİ, Myriam A; *ZPO Kommentar, Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*, 3. Auflage, Orell Füssli, Herausgeber: Myriam A. Gehri, Ingrid Jent-Sørensen, Martin Sarbach, 2023.

KODAKOĞLU, Mehmet; *Medenî Usûl Hukukunda Aslî Müdahale*, Legem, Ankara 2018.

ÖZEKES, Muhammet; *"Tahkikat", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. III*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025.

ÖZEKES, Muhammet/AKKAYA, Tolga; *"Kanun Yolları". Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku*, C. IV, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025.

ÖZTEK, Selçuk; *Türk Medeni Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz,* Yetkin, Ankara 2021, s. 143.

PEKCANITEZ, Hakan/SİMİL, Cemil; *"Dava Hakkında Genel Bilgiler", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025.

PEKCANITEZ, Hakan/YAZICI, Çiğdem; *"Davaya Cevap", Pekcanıtez Usûl, Medenî Usûl Hukuku, C. II*, 16. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2025.

REETZ, P; *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung (ZPO),* 4. Auflage, Schulthess Verlag, *Herausgeber:* Thomas Sutter-Somm, Cordula Lötscher, Christoph Leuenberger, Benedikt Seiler, 2025, (s. 2914-2941).

SİMİL, Cemil; *Belirsiz Alacak Davası*, On İki Levha, İstanbul 2013, s. 338.

SİMİL, Cemil; "Yargıtay Kararları Işığında Belirsiz Alacak Davası ve Kısmi Dava ile İlgili Sorunlar", *Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunun Güncel Sorunları - II*, Editör: Muhammet Özekes, On İki Levha, İstanbul 2023.

TANRIVER, Süha; *Medenî Usûl Hukukunda Derdestlik İtirazı*, Yetkin, Ankara 1998.

TAŞPINAR AYVAZ, Sema; *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) Zaman Bakımından Uygulanması*, Yetkin, Ankara 2013.

WÖSTMANN, Heinz; *Zivilprozessordnung*, 10. Auflage, Nomos, Herausgeber: Ingo Saenger, 2023.

YARDIM, M. Ertan; *İcra ve İflâs Kanunu Çerçevesinde İhtiyati Haciz Kararına Karşı Başvuru Yolları*, Yetkin, Ankara 2023.

YAZICI, Çiğdem; *Medenî Usul Hukukunda Karşı Dava*, On İki Levha, İstanbul 2021.

YILMAZ, Ejder; Medenî Yargılama Hukukunda Islah, 4. Baskı, Yetkin, Ankara 2013.

YILMAZ, Serdar; "İdari Yargıda "Parasal Sınırlar"ın Konu ve Zaman Bakımından Uygulanması Sorunu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 72, S. 4, 2023, (s. 1905-2006).